

Mr. Saitos Rejsebiograf: En hjertevarm kærlighedshistorie i syv bølger

Foto: Sif Meincke

Monica Krog-Meyer

24.09.2023

BØGER // ANMELDELSE – “Jeg er let at begejstre, men kan sagtens tage de kritiske briller på. Det er sjældent, jeg har lyst til at kaste alle stjerner og hjerter ud over en bog, for der er altid et eller andet, der kunne være bedre eller gøres anderledes. Men jeg er fuldstændig uforbeholden overfor Annette Bjergfeldts nye roman, *Mr. Saitos Rejsebiograf*. Den fortjener al mulig ros”, skriver Monica Krog-Meyer.

ROMAN: Mr. Saitos Rejsebiograf

Forfatter: Annette Bjergfeldt

Forlaget **Modtryk**. Udkom d. 19. september 2023

Mr. Saitos Rejsebiograf er en roman, som forfatteren selv kalder en ‘kærlighedshistorie i 7 bølger’, om pigen Lita, døbt Carmelita i Buenos Aires i 1927, da hendes mor Fabiola var 17 år og aldeles ugift.

Det er en mor-datterroman, for hvordan klarer man sig som Fabiola, enlig mor på 17 med tango i blodet for 100 år siden i et katolsk land? Og hvordan klarer barnet sig?

Lita føler sig forladt, alene, usikker, evigt på jagt efter hvem der er hendes far – og så ‘fællesmængden’: ”Bag mit nye franske look sad der stadig en lille golden retriever-hvalp, der længtes efter fællesmængden.” Et herligt begreb for det at høre til, at være en del af noget.

Det er også noget så sjældent som en hyldest til sko! Fabiola kan noget med sko. Hun ved, hvilken betydning valget af sko har for vores velvære, for hvem vi er og for vores daglige liv. ”Fødder er skabt til at danse. Sådan er det.”

“Aldrig har jeg tudet så meget over en bog som denne her! Stille, smukt og blidt

Sanselighed og drømme får frit løb, når hun stiller et par bløde støvler med zebramønster eller et par røde tangosko frem i vinduet ved siden af de fornuftige tunge træsko og søgrønne waders. Hvem skal have dem? Hvem giver sig selv lov til at få dem med hjem?

”Hver gang en kunde trådte ud af Provianten, var de aldrig helt de samme. I hvert fald ikke når det var min mor, der ekspederede. Fabiola gjorde folk lettere om hjertet, og derfra er vejen til lykken slet ikke så lang.”

Hun selv forfulgte smukke herresko i den nærmeste by, da hun i et anfald af økuller tog med færgen for at komme væk. Og kom tilbage igen.

Endelig er det en vidunderlig kollektiv-roman om et lille forblæst samfund langt ude ved havet i den østcanadiske provins Nova Scotia. Her ender mor og datter, da den politiske uro i Argentina truer deres sikkerhed. De indlogerer sig på Sømandshjemmet ”...et pensionat, ja et Noas Ark for skamskudte væsner fra alle verdenshjørner”, og her lærer de om sammenhængskraft, hjælpsomhed og overlevelse. Og om hvordan vi indretter os på ganske lidt plads – så forskellige, som vi er.

Og ja, det er også en roman om kærlighed.

Rejsebiografen

Men det er bare rammen. For ind i billedet træder Mr. Saito. En lille japansk mand, der viser film på et tidspunkt, hvor levende billeder var aldeles nyt og meget uforklarligt,

for hvor bliver billederne af, når lyset slukkes? Og er de mennesker omme bag det udstrakte lagen, der gengiver billederne?

Det er let at blive betaget af 'miraklet i mørket'. I dag, hvor vi alle har levende billeder ved hånden, er det godt at blive mindet om, hvor meget der er sket på 100 år.

AF FORFATTEREN TIL HØJSANGEN FRA PALERMOVEJ

MR. SAITOS

ROMAN

REJSE
BIOGRAF

ANNETTE
BJERGFELDT

MODTRYK

Mr. Saito kommer forbi det lille samfund en gang om året med sin filmfremviser, og alle samles for at se miraklet, når personer bevæger sig foran ens øjne uden at være

der. Senere hen taler disse personer ud i rummet til publikum. Magisk.

Efter nogle dage tager Mr. Saito videre på sin rundtur for at vise film; beboerne må væbne sig med tålmodighed, til han igen ankommer med færgen ved forårstide, når isen er smeltet og søpapegøjerne dukker op for at lægge æg i klipperne.

I dette lille ø-samfund vokser Lita op og inviterer os på ”en tur i sit forblæste stamtræ” med sin flyvske mor, der sælger sko i Proviantforretningen, og en evig undren over, hvem der egentlig er hendes far.

“Når man som jeg har brugt et helt liv på at lave radio og tænke i lyd, er det en fornøjelse at læse en roman, hvor ‘lydsiden’ spiller så stor en rolle. Ja og billederne

Hun får en jævnaldrende døv veninde, Oona, der bliver en slags søster, og hvis forældre er uundværlige støtter i Litas dagligdag.

Ligesom dyrlægen, fiskerdrengen Elliott og alle de andre. Mennesker, der beriger hendes verden: ”Jeg stødte på sætninger med balloner i ærmerne og ord, der ellers aldrig kom uden for en dør.”

Billeder er hendes skæbne

Lita bliver tiltrukket af billederne fra Mr. Saitos rejsebiograf og lærer at splejse filmen sammen, når den knækker. Oona er tiltrukket af lydene, hun efterhånden får mulighed for at optage (jo, du havde læst rigtigt: Hun er døv, men dyrlægen kan noget ganske særligt med griseblærer).

Uden nogen formel skolegang, men med mange lokale læremestre bliver Lita voksen og tager os og Oona med til Montreal i Mr. Saitos fodspor. Jeg skal ikke afsløre for meget om, hvorfor og hvordan. Det er en vidunderlig billedrig, forunderlig og menneskelig smuk historie.

Hvad er det Annette Bjergfeldt kan?

Først var det børnebøgerne om pigen Børste, i 2020 kom *romanen Højsangen fra Palermovej* om (måske) hendes sære familiehistorie, og nu tager hun os med ud i verden, tilbage i historien til tiden omkring anden verdenskrig, ud til en fjerntliggende ø med et stribet fyrtårn. Og opfinder et farverigt galleri af mennesker, med både en gejstlig og et genfærd, mirakler og middelmådigheder.

Mens det blæser, så hold fast i noget! Et rækværk, en redningskrans eller bare din næste. Sug det sidste lys ud af birketræerne. Kurtiser tilfældet, og gør dig til. Ellers går lykken lige forbi

Citat fra bogen

Annette Bjergfeldt kender vi som en glimrende sangerinde. Hendes musikalitet breder sig ind i sproget, som her hvor Lita som teenager går til hånde i Pips frisørsalon:

”Til daglig jonglerede fiskerkonerne med fem børn og en mand, der tog på havet det meste af året. Kvinderne var vant til at holde følelserne under dæk og kunne stikke alle ti fingre i diget, når det gjaldt. Men alle har et bristepunkt, og under Pips særlige hovedbundsmassage lod kvinderne diget brase sammen.

Når først der gik hul, løb mundene under Godefrys tørrehjelme. Det fossede ud med umulige forelskelser og måneders afsavn. Når snakken gik, glemte kvinderne, at jeg var der. [...] Mine ører var kaffefiltertragte, der sugede alle deres forbudte følelser til sig.”

Det kommer i bølger

Jeg er god til at tude, bliver let rørt og skammer mig ikke det mindste, når øjnene svømmer over. Men alting med måde. Det gælder dog ikke her: Aldrig har jeg tudet så meget over en bog som denne her! Stille, smukt og blidt.

Normalt kan det skræmme læsere væk, fordi det tolkes som blødsødenhed, sentimentalitet og pladderromance. Intet af det er tilfældet – men forfatteren formår at røre mig og få mig til at leve med i Litas store og dybe følelser, higen efter kærlighed, brud, afsavn og drømme om at komme væk.

Indimellem læser man en bog, der helst aldrig må slutte. *Mr. Saitos Rejsebiografer* er en af den slags romaner. Bogen er inddelt i syv bølger – fra 1910 og frem til 1960'erne, tror jeg nok. Havet spiller naturligvis en stor rolle, bølgerne ruller ind: ”Seks medium og så den syvende med sit gigantiske brus.”

Når man som jeg har brugt et helt liv på at lave radio og tænke i lyd, er det en fornøjelse at læse en roman, hvor 'lydsiden' spiller så stor en rolle. Ja og billederne.

Husk også at se ud af vinduet:

”Udsigten skifter mange gange i løbet af en dag. Skyer, sorg og lykke blæser tværs gennem billedrammen. Levende billeder og alle sammen forbigående.

Mens det blæser, så hold fast i noget! Et rækværk, en redningskrans eller bare din næste. Sug det sidste lys ud af birketræerne. Kurtiser tilfældet, og gør dig til. Ellers går lykken lige forbi.”

Annette Bjergfeldt

Buenos Aires

tango

Monica Krog-Meyer

Monica Krog-Meyer, tidl. radiovært, nu skribent, deltidspensionist og mormor. Født 1950, programmedarbejder og studievært. Har taget turen fra P3, via P4 og til P5. Jeg skrev i 2010 "Plus-alderen - vi bliver jo bare ved!", der medfører mange muntre foredra...

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at bidrage til vores arbejde? Bliv medlem her →

25 kr./md.

50 kr./md.

100 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

SENESTE

DEBAT

PODCAST

SPONSOREREDE ARTIKLER

POV International

OM POV

REDAKTION

SKRIBENTERNE

GÆSTESKRIBENTER

SAMARBEJDSPARTNERE